

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціальної
педагогіки та психології

О.В. Пономаренко
(ініціали та прізвище)

у «29» 08 2024 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вікова та педагогічна психологія

підготовки другого (магістерського) рівня вищої світи
денної та заочної форм здобуття освіти

освітньо-професійна програма «Організація освітнього середовища»

галузь знань 01 – Освіта/Педагогіка

викладач: Іванова Лариса Сергіївна, к. філос.н., доцент
(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри педагогіки та психології
освітньої діяльності__

Протокол № 1 від «28» 08 2024 р.
Завідувач кафедри О.І. Іваницький
(підпис) (ініціали, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної
програми
О.В. Пономаренко
(підпис) (ініціали, прізвище)

2024 рік

Зв'язок з викладачем (викладачами):

E-mail: Lar17115@ukr.net

Сези ЗНУ повідомлення:

Телефон: 0932240923

Інші засоби зв'язку: Telegram

Кафедра: педагогіки та психології освітньої діяльності, м. Запоріжжя, вул. Гоголя, 118 (VIII корп., к. 212)

1. Опис навчальної дисципліни

Метою викладення навчальної дисципліни «Вікова та педагогічна психологія» є забезпечення студентів фундаментальними знаннями закономірностей та психологічних особливостей розвитку людини в онтогенезі та закономірностей навчання і виховання.

Навчальний курс «Вікова та педагогічна психологія» знайомить студентів із психологічними аспектами розвитку особистості; організацією оптимальних форм дитячої діяльності та спілкування; проблема психологічної допомоги в періоди різних вікових криз.

Курс «Вікова та педагогічна психологія» спирається на основний принцип: сприяти свідомому творчому засвоєнню теоретичних засад розвитку особистості у психологічному дискурсі та формувати стійкий інтерес до проблеми гуманізації навчально-виховного процесу.

Освітній компонент «Вікова та педагогічна психологія» логічно й змістовно-методично пов'язана з дисциплінами ОК 1 «Сучасні дидактичні системи», ОК 5 «Професійна етика та педагогічна майстерність», ОК 7 «Формальна і неформальна освіта дорослих» та ОК 8 «Формування сучасного освітнього середовища: теорія і практика».

Пререквізити: ОК 11 «Педагогічна інноватика», ОК 12 «Експертна діяльність в галузі освіти», ОК 15 «Виробнича практика».

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	1-й	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	14 год.	4 год.
Семінарські / Практичні / Лабораторні заняття	14 год.	4 год.
Самостійна робота	62 год.	82 год.
Консультації	Zoom ідентифікатор 7337541943, пароль y7Dr6v. П'ятниця 12.55	
Вид підсумкового семестрового контролю:	Іспит	

Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=713
---	---

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

КОМПЕТЕНТНОСТІ/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
K1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу. ЗК2.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК3.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК4.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК7.Здатність до міжособистісної взаємодії. ЗК8.Здатність діяти соціально відповідально і свідомо. СК1.Здатність проектувати і досліджувати освітні системи. СК4.Здатність здійснювати експертизу та надавати консультації з питань освітньої політики та інновацій в освіті. СК10. Здатність до партнерської взаємодії із здобувачами освіти, активізації їхнього внутрішнього потенціалу.	- <i>лекційні методи</i> (лекція-пояснення, лекція-дискусія, лекція-презентація тощо); - <i>діалогічні методи</i> (інтерактивні заняття, навчальні дискусії, ділові ігри, «мозковий штурм», заняття з елементами тренінгу та ін.); - <i>проблемно-пошукові методи</i> (аналіз ситуацій, метод кейсів, обговорення, пошук); дослідницькі методи (проведення досліджень теоретичного та емпіричного характеру).	<i>Поточний контроль</i> передбачає участь у дискусії, опитування (тестування) у т. ч. з використанням Moodle, - перевірка письмових робіт студентів (есе, аналітичні довідки, порівняльні характеристики тощо); - перевірка доповідей/презентацій, що розкривають певні питання; перевірка творчих робіт. <i>Підсумковий контроль</i> передбачає виконання теоретичного завдання (підсумкового тестування в системі Moodle) та практичного завдання.
РН1. Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень. РН2. Використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності. РН3. Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію. РН4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення	- <i>лекційні методи</i> (лекція-пояснення, лекція-дискусія, лекція-презентація тощо); - <i>діалогічні методи</i> (інтерактивні заняття, навчальні дискусії, ділові ігри, «мозковий штурм», заняття з елементами тренінгу та ін.); - <i>проблемно-пошукові методи</i> (аналіз ситуацій, метод кейсів, обговорення, пошук); дослідницькі методи (проведення досліджень теоретичного та емпіричного характеру).	<i>Поточний контроль</i> передбачає участь у дискусії, опитування (тестування) у т. ч. з використанням Moodle, - перевірка письмових робіт студентів (есе, аналітичні довідки, порівняльні характеристики тощо); - перевірка доповідей/презентацій, що розкривають певні питання; перевірка творчих робіт. <i>Підсумковий контроль</i> передбачає виконання теоретичного завдання (підсумкового тестування в системі Moodle) та практичного завдання.

результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів. РН10. Приймати ефективні, відповідальні рішення з питань управління в сфері освіти/педагогіки, зокрема у нових або незнайомих середовищах, за наявності багатьох критеріїв та неповної або обмеженої інформації.		
--	--	--

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні засади вікової психології

Тема 1. Вікова психологія як галузь психологічної науки.

Вікова психологія як наука. Структура вікової психології. Функції вікової психології. Взаємозв'язки вікової психології з іншими галузями знання. Місце вікової психології в системі наукового знання. Зміст основних категорії вікової психології.

Тема 2. Теоретичні основи вікової психології.

Поняття про психічний розвиток. Розвиток індивіда та формування особистості. Рушійні сили психічного розвитку. Фактори психічного розвитку. Роль біологічних та соціальних факторів у психічному розвитку особистості. Вікова періодизація розвитку особистості та її психологічні критерії та механізми.

Тема 3. Періодизація психічного розвитку.

Класифікація теорій розвитку: біогенетичні, соціогенетичні та персоногенетичні теорії. Біогенетичний підхід до розвитку психіки в онтогенезі: теорії рекапітуляції (Е.Геккель, С.Холл). Психоаналітичні теорії: психосексуальна З.Фрейда, психосоціальна Е.Еріксона. Соціогенетичний підхід до розвитку психіки. Уявлення про психічний розвиток у роботах А.Валлона, П.Жане та ін. Вітчизняні концепції психічного розвитку.

Змістовий модуль 2. Основні етапи психічного розвитку в онтогенезі. Психологія дитинства.

Тема 4. Психічний розвиток дитини в дошкільному віці та молодшому шкільному віці.

Соціальна ситуація розвитку в дошкільному віці. Сюжетно-рольова гра як провідна діяльність та її розвивальне значення. Види ігор в дошкільному віці, їх структура. Новоутворення дошкільного віку. Центральні новоутворення (нова внутрішня позиція, ієрархія мотивів, самооцінка і усвідомлення свого місця у системі суспільних стосунків). Розвиток пізнавальної сфери дошкільників. Становлення емоційно-вольової сфери. Формування особистості дошкільника. Особливості спілкування дошкільника з батьками та іншими дорослими. Психологічні особливості розвитку молодшого школяра. Специфіка соціальної ситуації розвитку молодшого школяра. Особливості розвитку пізнавальних процесів. Розвиток емоційно-вольової сфери молодших школярів. Характеристика учіння як провідної діяльності дитини молодшого шкільного віку.

Змістовий модуль 3. Основні етапи психічного розвитку в онтогенезі. Психологія періоду підліткового віку та юнацтва.

Тема 5. Психологічні особливості розвитку у період підліткового віку.

Характеристика соціальної ситуації розвитку підлітка. Прагнення до дорослості як базове новоутворення віку. Розвиток пізнавальних процесів та інтересів підлітків. Основні психологічні новоутворення підліткового віку. Формування статевої ідентичності. Криза підліткового віку.

Тема 6. Психологічні особливості розвитку у період юнацтва.

Анатомо-фізіологічні особливості розвитку в період юності. Специфіка соціальної ситуації розвитку в пізній юності. Психологічні особливості юнацтва. Основні риси психології юнацького віку. Навчально-професійна діяльність як провідна у студентському періоді розвитку. Основні тенденції психічного розвитку студентства. Особливості пізнавальних і емоційно-вольових процесів в пізній юності. Характеристика основних новоутворень юнацького віку. Криза 17-ти років.

Тема 7. Дорослість.

Дорослість як психологічний період. Проблема періодизації зрілості. Соціальна ситуація розвитку та провідна діяльність. Розвиток особистості зрілого

віці. Нормативні кризи зрілості. Психофізіологічний та когнітивний розвиток у зрілому віці. Поняття піку фізичних та психічних можливостей дорослої людини.

Тема 8. Молодість.

Молодість, як період досягнення особистісної ідентичності, сформованості психічної індивідуальності. Сімейна та професійна динаміка. Когнітивні особливості. Соціальна ситуація розвитку та становлення особистості. Рольові та поведінкові здобуття цього періоду.

Тема 9. Зрілість.

Зрілість як психологічний феномен. Ознаки зрілості. Механізми самореалізації представників дорослого віку – сімейний та професійний напрямки, їх динаміка щодо вікових періодів дорослості. Специфіка сімейних взаємин в середньому дорослому віці, детермінанти та динаміка ефекту «спустілого гнізда». Криза «середини життя», детермінанти кризи.

Змістовий модуль 4. Психологічні закономірності навчання та виховання

Тема 10. Загальна характеристика педагогічної психології як науки.

Педагогічна психологія як наука. Структура педагогічної психології. Функції педагогічної психології. Зміст основних категорії вікової психології. Структура педагогічної психології.

Тема 11. Психологія навчання у ВНЗ.

Загальна характеристика процесу навчання. Співвідношення навчання та розвитку у психології. Зона ближнього розвитку. Класифікація видів навчання. Традиційне та інноваційне навчання. Особистісно-орієнтоване навчання. Психологічні основи індивідуалізації та диференціації навчання. Контроль і оцінювання.

Тема 12. Психологія учбової діяльності.

Загальна характеристика учбової діяльності. Учіння як специфічна форма пізнавальної діяльності. Структура учбової діяльності. Мотиваційний компонент учбової діяльності, можливості розвитку мотивів учіння. Операційний компонент учбової діяльності. Контроль і самоконтроль у структурі учбової діяльності. Змістовний компонент учбової діяльності. Психологічні фактори успішності учіння. Самостійна учбова діяльність. Внутрішні і зовнішні чинники ефективної самостійної учбової діяльності.

Тема 13. Психологічні особливості спілкування в навчально-виховному процесі.

Загальна характеристика педагогічної діяльності. Структура педагогічної діяльності. Стили педагогічної діяльності. Стили педагогічного спілкування.

Тема 14. Психологічні закономірності виховання

Загальна характеристика процесу виховання. Методологічні та методичні принципи виховання. Аналіз основних зарубіжних психологічних концепцій виховання (Л. Колберг, Е.Еріксон, А.Бандура тощо). Особливості виховання в сучасних умовах. Психологічні механізми виховання. Закономірності виховного впливу. Основні фактори і психологічні умови ефективного виховання. Психологічні аспекти самовиховання особистості. Методи самовиховання: самопізнання, самостимулювання, самовладання. Прийоми самовиховання: самозобов'язання, самопереконавання, самонавіювання, самотренування, самопримус. Засоби самовиховання: рефлексування, самоспостереження, самоорганізування, самопроектування. Ефекти виховання та самовиховання внаслідок соціалізації та персоналізації особистості. Критерії та рівні вихованості особистості.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
Лекція 1	Тема. Вікова психологія як галузь психологічної науки.	2	2	щотижня
Практичне заняття 1	Тема. Вікова психологія як галузь психологічної науки. ПЛАН 1. Предмет вікової психології як науки 2. Загальна характеристика віку 3. Теоретичні концепції вікової психології 4. Методи вікової психології	2	2	1 раз на 2 тижні
Самостійна робота	Створення ментальної мапи: Побудова візуальної схеми, яка відображає основні поняття вікової психології (предмет, завдання, методи, періодизації, ключові теорії).	6	8	
Лекція 2	Тема. Періодизація психічного розвитку.	2	-	щотижня
Практичне заняття 2	Тема. Теоретичні основи вікової психології. ПЛАН 1. Поняття про психічний розвиток. 2. Фактори психічного розвитку. 3. Вікова періодизація розвитку особистості. 4. Класифікація теорій розвитку (біогенетичний підхід, психоаналітичні теорії, соціогенетичний підхід, вітчизняні концепції психічного розвитку).	2	-	1 раз на 2 тижні
Самостійна робота	Написання аналітичного огляду теорій психічного розвитку (дві-три значущі теорії).	6	10	

Лекція 3	Тема. Психологічні особливості розвитку у підлітковому періоді та періоді юнацтва.	2	-	щотижня
Практичне заняття 3	Тема. Психічний розвиток дитини в дошкільному віці та молодшому шкільному віці. ПЛАН 1. Соціальна ситуація розвитку в дошкільному віці. 2. Розвиток пізнавальної сфери дошкільників. 3. Специфіка соціальної ситуації розвитку молодшого школяра. 4. Розвиток емоційно-вольової сфери молодших школярів.	2	-	1 раз на 2 тижні
Самостійна робота	Напишіть порівняльний аналіз психологічних особливостей дошкільного та молодшого шкільного віку	8	12	
Лекція 4	Тема. Дорослість. Зрілість.	2		щотижня
Практичне заняття 4	Тема. Психологічні особливості розвитку у період підліткового віку та юнацтва. ПЛАН 1. Розвиток пізнавальних процесів та інтересів підлітків. 2. Формування статевої ідентичності. 3. Криза підліткового віку. 4. Основні риси психології юнацького віку. 5. Характеристика основних новоутворень юнацького віку. Криза 17-ти років.	2	2	1 раз на 2 тижні
Самостійна робота	Напишіть порівняльний аналіз психологічних особливостей підліткового віку та юнацтва.	8	12	
Лекція 5	Тема. Загальна характеристика педагогічної психології як науки.	2		щотижня
Практичне заняття 5	Тема. Психологія навчання. ПЛАН 1. Співвідношення навчання та розвитку у психології. 2. Поняття про зону актуального та ближнього розвитку. Класифікація видів навчання.	2	-	1 раз на 2 тижні
Самостійна робота	Напишіть порівняльний аналіз ключових теорій навчання.	10	12	
Лекція 6	Тема. Психологія навчання у ВНЗ.	2		щотижня
Практичне заняття 6	Тема. Психологія учбової діяльності. ПЛАН 1. Загальна характеристика учбової діяльності. 2. Учіння як специфічна форма пізнавальної діяльності. 3. Учбово-професійна діяльність школярів та студентів юнацького віку. 4. Самостійна учбова діяльність.	2	-	1 раз на 2 тижні
Самостійна робота	Підготовка есе за темою «Психологічна структура навчальної діяльності».	12	14	
Лекція 7	Тема. Психологічні закономірності виховання	2	2	щотижня
Практичне заняття 7	Тема. Психологічні закономірності виховання ПЛАН 1. Загальна характеристика процесу виховання. 2. Аналіз основних зарубіжних психологічних концепцій виховання. 3. Психологічні аспекти самовиховання особистості. 4. Критерії та рівні вихованості особистості.	2	-	1 раз на 2 тижні
Самостійна робота	Напишіть есе за темою «Різні психологічні підходи до виховання».	12	14	

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/роботи	Вид поточного контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Практичне заняття №1	Теоретичне завдання – усне опитування	Питання для підготовки за планом практичного заняття	2 бали Повнота та точність відповіді: відповідь є вичерпною, містить усі ключові поняття та факти, необхідні для розкриття теми. Логічна структура: виклад матеріалу є послідовним, логічним і структурованим. Усі частини відповіді взаємопов'язані. Вільне володіння матеріалом: студент демонструє глибоке розуміння теми, може пояснити складні моменти, навести власні приклади та аргументи. Культура мовлення: мовлення є грамотним, чітким, без значних помилок. 1 бал Часткова відповідь: відповідь неповна, містить лише основні положення або деякі факти. Студент розкрив тему поверхово. Нечітка структура: виклад матеріалу не завжди послідовний, можуть бути логічні прогалини. Недостатнє володіння матеріалом: студент плутається в поняттях, не може пояснити деякі моменти або навести приклади. Помилки в мовленні: присутні значні помилки в мовленні, що ускладнюють сприйняття інформації.	2
	Практичне завдання	Завдання: Підготувати доповідь-презентацію за одним із теоретичних питань з аргументованим викладенням матеріалу та власної точки зору щодо	Критерії оцінювання доповіді-презентації за 2-бальною шкалою Ось критерії, які можна використовувати для оцінювання доповіді-	2

		проблеми.	презентації: <u>2 бали</u> Повнота та аргументація: доповідь повністю розкриває теоретичне питання, містить ключові поняття, визначення та аргументи. Теза, що висувається, підкріплена фактами, дослідженнями або посиланнями на авторитетні джерела. Власна точка зору: студент не просто переказує матеріал, а формулює власну, чітко артикульовану позицію щодо проблеми. Вона є логічною, обґрунтованою та інтегрованою в загальний виклад. Структура та презентація: презентація має чітку, логічну структуру (вступ, основна частина, висновок). Слайди є інформативними, візуально привабливими та не перевантажені текстом. Студент викладає матеріал вільно, підтримує контакт з аудиторією та відповідає на питання. Культура мовлення: мовлення доповідача є грамотним, чітким, впевненим і виразним. Використовується академічна лексика. <u>1 бал</u> Часткове розкриття теми: доповідь розкриває тему лише частково або поверхово. Деякі ключові аспекти питання залишаються без належної уваги. Слабка аргументація: аргументи є недостатньо переконливими або відсутні. Власна точка зору є нечіткою або базується на слабких підставах. Проблеми зі структурою: структура доповіді не завжди логічна або виклад матеріалу є незв'язним.	
--	--	-----------	--	--

			Презентація може містити багато тексту, бути візуально перевантаженою або мати незначні помилки. Невпевнене мовлення: доповідач демонструє невпевненість, читає текст зі слайдів, допускає мовні помилки. Важко відповідає на питання аудиторії.	
Практичне заняття №2	Теоретичне завдання – усне опитування	Питання для підготовки за планом практичного заняття	2 бали Повнота та точність відповіді: відповідь є вичерпною, містить усі ключові поняття та факти, необхідні для розкриття теми. Логічна структура: виклад матеріалу є послідовним, логічним і структурованим. Усі частини відповіді взаємопов'язані. Вільне володіння матеріалом: студент демонструє глибоке розуміння теми, може пояснити складні моменти, навести власні приклади та аргументи. Культура мовлення: мовлення є грамотним, чітким, без значних помилок. 1 бал Часткова відповідь: відповідь неповна, містить лише основні положення або деякі факти. Студент розкрив тему поверхово. Нечітка структура: виклад матеріалу не завжди послідовний, можуть бути логічні прогалини. Недостатнє володіння матеріалом: студент плутається в поняттях, не може пояснити деякі моменти або навести приклади. Помилки в мовленні: присутні значні помилки в мовленні, що ускладнюють сприйняття інформації.	2
	Практичне завдання	На основі опрацьованих	3 бали	3

		наукових джерел напишіть есе за темою: «Сучасні підходи українських психологів до пояснення сутності розв’язання проблеми періодизації вікового розвитку».	Повнота розкриття теми та оригінальність: есе глибоко розкриває тему, демонструючи розуміння різних сучасних підходів українських психологів до періодизації вікового розвитку. Виявлено і проаналізовано різні точки зору, а також наведено приклади конкретних досліджень або імен українських вчених. Аргументація та аналіз джерел: робота містить сильні, логічно обґрунтовані аргументи, що підкріплюються посиланнями на наукові джерела. Студент демонструє вміння аналізувати та синтезувати інформацію, а не просто переказувати її. Власна точка зору та структура: сформульована і чітко викладена власна позиція щодо проблеми. Есе має продуману структуру: чіткий вступ, де заявлено проблему, основну частину з логічним викладом аргументів та висновок, що підсумовує результати аналізу. Грамотність та стиль: текст написаний грамотно, без орфографічних, пунктуаційних чи стилістичних помилок. Мова академічна та виразна. 2 бали Часткове розкриття теми: есе поверхнево розкриває тему, торкаючись лише загальних аспектів проблеми періодизації. Не всі сучасні підходи українських психологів названі або проаналізовані. Можливе змішування українських підходів з російськими чи західними.	
--	--	---	--	--

			Слабка аргументація: пргументи є непереконливими або недостатньо підкріпленими науковими джерелами. Є спроби аналізу, але вони не глибокі. Відсутність власної думки та проблеми зі структурою: власна позиція або відсутня, або сформульована нечітко. Структура есе може бути порушена, переходи між частинами нелогічні. Помилки: присутні незначні орфографічні, пунктуаційні або стилістичні помилки, що не суттєво впливають на сприйняття тексту. 1 бал Невідповідність темі: есе не відповідає заявленій темі або повністю ігнорує вимогу аналізувати підходи саме українських психологів. Відсутність аналізу: робота є простим переказом інформації, без аналізу, аргументів та посилань на джерела. Плагіат: робота є плагіатом або містить значні фрагменти, скопійовані з інших джерел без належного цитування. Множинні помилки: текст містить безліч орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок, що унеможлиблює його сприйняття.	
Практичне заняття №3	Теоретичне завдання – усне опитування	Питання для підготовки за планом практичного заняття	2 бали Повнота та точність відповіді: відповідь є вичерпною, містить усі ключові поняття та факти, необхідні для розкриття теми. Логічна структура: виклад матеріалу є послідовним, логічним і структурованим. Усі частини відповіді взаємопов'язані. Вільне володіння матеріалом: студент	2

		демонструє глибоке розуміння теми, може пояснити складні моменти, навести власні приклади та аргументи. Культура мовлення: мовлення є грамотним, чітким, без значних помилок. <u>1 бал</u> Часткова відповідь: відповідь неповна, містить лише основні положення або деякі факти. Студент розкрив тему поверхово. Нечітка структура: виклад матеріалу не завжди послідовний, можуть бути логічні прогалини. Недостатнє володіння матеріалом: студент плутається в поняттях, не може пояснити деякі моменти або навести приклади. Помилки в мовленні: присутні значні помилки в мовленні, що ускладнюють сприйняття інформації.	
Практичне завдання Підготуйте есе за темою: «Спілкування як головний фактор розвитку дитини»	Вимоги до виконання та оформлення есе: 1. Авторський текст обсягом до 5 тис. знаків з пробілами. Під час роботи з першоджерелом виділити основні підходи до пояснення сутності проблеми періодизації вікового розвитку. 2. На підставі роботи надати свою особисту думку щодо основних критеріїв періодизації, показати переваги та недоліки. Текст виконаного завдання надсилається на електронну пошту викладача	<u>3 бали</u> Повнота розкриття теми та оригінальність: есе глибоко розкриває тему, демонструючи розуміння різних сучасних підходів українських психологів до періодизації вікового розвитку. Виявлено і проаналізовано різні точки зору, а також наведено приклади конкретних досліджень або імен українських вчених. Аргументація та аналіз джерел: робота містить сильні, логічно обґрунтовані аргументи, що підкріплюються посиланнями на наукові джерела. Студент демонструє вміння аналізувати та синтезувати інформацію, а не просто переказувати її. Власна точка зору та структура:	3

			сформульована і чітко викладена власна позиція щодо проблеми. Есе має продуману структуру: чіткий вступ, де заявлено проблему, основну частину з логічним викладом аргументів та висновок, що підсумовує результати аналізу. Грамотність та стиль: текст написаний грамотно, без орфографічних, пунктуаційних чи стилістичних помилок. Мова академічна та виразна. 2 бали Часткове розкриття теми: есе поверхнево розкриває тему, торкаючись лише загальних аспектів проблеми періодизації. Не всі сучасні підходи українських психологів названі або проаналізовані. Можливе змішування українських підходів з російськими чи західними. Слабка аргументація: аргументи є непереконливими або недостатньо підкріпленими науковими джерелами. Є спроби аналізу, але вони не глибокі. Відсутність власної думки та проблеми зі структурою: власна позиція або відсутня, або сформульована нечітко. Структура есе може бути порушена, переходи між частинами нелогічні. Помилки: присутні незначні орфографічні, пунктуаційні або стилістичні помилки, що не суттєво впливають на сприйняття тексту. 1 бал Невідповідність темі: есе не відповідає заявленій темі або повністю ігнорує вимогу аналізувати підходи саме українських психологів.	
--	--	--	---	--

			Відсутність аналізу: робота є простим переказом інформації, без аналізу, аргументів та посилань на джерела. Плагіат: робота є плагіатом або містить значні фрагменти, скопійовані з інших джерел без належного цитування. Множинні помилки: текст містить безліч орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок, що унеможлиблює його сприйняття.	
Практичне заняття №4	Теоретичне завдання – усне опитування	Питання для підготовки за планом практичного заняття	2 бали Повнота та точність відповіді: відповідь є вичерпною, містить усі ключові поняття та факти, необхідні для розкриття теми. Логічна структура: виклад матеріалу є послідовним, логічним і структурованим. Усі частини відповіді взаємопов'язані. Вільне володіння матеріалом: студент демонструє глибоке розуміння теми, може пояснити складні моменти, навести власні приклади та аргументи. Культура мовлення: мовлення є грамотним, чітким, без значних помилок. 1 бал Часткова відповідь: відповідь неповна, містить лише основні положення або деякі факти. Студент розкрив тему поверхово. Нечітка структура: виклад матеріалу не завжди послідовний, можуть бути логічні прогалини. Недостатнє володіння матеріалом: студент плутається в поняттях, не може пояснити деякі моменти або навести приклади. Помилки в мовленні: присутні значні помилки	2

			в мовленні, що ускладнюють сприйняття інформації.	
Практичне заняття.	Вимоги до виконання та Скласти кросворд за темою, використовуючи терміни, що визначені рамками теми практичного заняття (15–20 термінів).	4 бали - кросворд повністю відповідає заявленій темі. Усі слова та їх визначення є точними, науково обґрунтованими та коректними. Відсутні орфографічні та граматичні помилки. Завдання мають оптимальний рівень складності (не надто легкі, але й не надто складні). Визначення є оригінальними, не дублюють загальновідомі формулювання з підручників. Використано рідкісні, але важливі терміни, що свідчить про глибоке знання теми. Кросворд має чітку, логічну сітку, де всі слова перетинаються. Відсутні ізольовані слова. Оформлення акуратне, читабельне, з нумерацією слів «по горизонталі» та «по вертикалі». До кросворду додається точний і повний ключ, що дозволяє легко перевірити відповіді. 3 бали - кросворд відповідає темі, але можуть бути незначні неточності в одному-двох визначеннях. Допускаються поодинокі незначні орфографічні помилки. Рівень складності кросворду в цілому задовільний, але визначення можуть бути досить шаблонними. Використано менше рідкісних термінів. Сітка кросворду має незначні недоліки, але в цілому є логічною. Оформлення акуратне. Ключ до кросворду повний, але може містити невеликі неточності. 2 бали - тема кросворду розкрита частково. Багато слів або їх	4	

			визначень є неточними або не відповідають темі. Наявна значна кількість орфографічних помилок. Завдання занадто легкі або, навпаки, занадто складні. Визначення є простими, шаблонними, а іноді й нелогічними. Сітка кросворду має багато недоліків. Можуть бути ізольовані слова або незручні для заповнення перетини. Оформлення неохайне. Ключ до кросворду містить помилки, або його взагалі немає. 1 бал - кросворд не відповідає темі. Більшість слів та їх визначень є невірними. Наявна велика кількість грубих орфографічних помилок. Кросворд є безглуздим набором слів або має лише одне-два слова. Сітка кросворду не має логіки або є повністю відсутньою. Оформлення дуже неохайне. Ключ відсутній.	
Модульний контроль 1	Тестування		За кожен правильну відповідь магістр отримує 1 бал	10
Практичне заняття №5	Теоретичне завдання – усне опитування	Питання для підготовки за планом практичного заняття	Максимальна кількість балів за усне опитування нараховується за такими критеріями: - активність під час опитування (1б.); - надання повних, ґрунтовних відповідей (2 б.).	3
	Практичне заняття.	Вимоги до виконання та Скласти кросворд за темою, використовуючи терміни, що визначені рамками теми практичного заняття (15–20 термінів).	4 бали Зміст: кросворд повністю відповідає заявленій темі. Усі слова є ключовими поняттями, іменами або термінами з навчального матеріалу. Складність: рівень складності є оптимальним: завдання не надто легкі, але й не занадто складні. Загальна кількість слів відповідає обсягу матеріалу. Оформлення та грамотність: кросворд	4

			має охайний, чіткий вигляд. Слова та визначення написані без орфографічних помилок. Сітка кросворду складена правильно, без "порожніх" клітинок. Вимоги до визначень: визначення є точними, лаконічними та не містять підказок або зайвої інформації. Вони сформульовані таким чином, щоб спонукати до роздумів, а не просто до відтворення тексту. 3 бали Зміст: кросворд відповідає темі, але деякі слова можуть бути менш значущими або не зовсім точно відображати ключові поняття. Складність: рівень складності може бути дещо заниженим або завищеним. Оформлення та грамотність: в оформленні можуть бути незначні неточності (наприклад, нерівна сітка), а в словах або визначеннях — 1-2 орфографічні помилки. Вимоги до визначень: визначення переважно точні, але деякі можуть бути занадто простими або, навпаки, занадто заплутаними. 2 бали Зміст: кросворд містить багато слів, які не є ключовими для теми, або містить терміни з інших розділів. Складність: рівень складності не відповідає заявленим вимогам. Можливі значні невідповідності у кількості слів. Оформлення та грамотність: в оформленні є помітні недоліки. Присутня значна кількість орфографічних помилок (3-5) у словах та визначеннях. Вимоги до визначень:	
--	--	--	---	--

			визначення є неточними, що ускладнює їх розгадування. 1 бал Зміст: кросворд не відповідає темі взагалі. Слова випадкові, а їх зв'язок з навчальним матеріалом відсутній. Оформлення та грамотність: кросворд виконаний недбало, має багато помилок. Завдання складені неправильно. Відсутність відповідності: визначення неточні, нелогічні, не дають жодного уявлення про загадане слово.	
Практичне заняття №6	Теоретичне завдання – усне опитування	Питання для підготовки за планом практичного заняття	Максимальна кількість балів за усне опитування нараховується за такими критеріями: - активність під час опитування (16.); - надання повних, ґрунтовних відповідей (2 б.).	3
	Практичне заняття.	Вимоги до виконання та Скласти кросворд за темою, використовуючи терміни, що визначені рамками теми практичного заняття (15–20 термінів).	3 бали Правильність та змістовність: кросворд повністю відповідає заданій темі, всі слова є ключовими термінами або іменами, і вони написані без помилок. Завдання та визначення до слів є точними, коректними та лаконічними. Складність та оригінальність: рівень складності є оптимальним: не надто простим, але й не занадто складним. Визначення змушують замислитися. Сама сітка кросворду є добре продуманою, без "порожніх" клітин і зайвих перетинів, що свідчить про творчий підхід. Оформлення: кросворд виконаний охайно, чітко та естетично. Всі букви, цифри та лінії є	3

			розбірливими. 2 бали Неточності у змісті: кросворд переважно відповідає темі, але може містити одне-два слова, що не є ключовими або мають помилки. Визначення до слів можуть бути неточними або надто простими. Помилки та недбалість: у роботі можуть бути незначні орфографічні помилки (1-2) або неточності в оформленні, наприклад, нерівна сітка чи нерозбірливий почерк. Слабка оригінальність: сітка кросворду є простою, без складних перетинів. Завдання є очевидними. 1 бал Відсутність відповідності темі: кросворд не відповідає заданій темі, або більшість слів у ньому є випадковими. Множинні помилки: у роботі є багато (більше 3-х) орфографічних помилок, а визначення є нелогічними або незрозумілими. Низька якість оформлення: кросворд виконаний дуже недбало, що ускладнює його розгадування.	
Практичне заняття №7	Теоретичне завдання – усне опитування	Питання для підготовки за планом практичного заняття	Максимальна кількість балів за усне опитування нараховується за такими критеріями: - активність під час опитування (1б.); - надання, ґрунтовних відповідей (2 б.).	3
	Практичне заняття.	Вимоги до виконання та Скласти кросворд за темою, використовуючи терміни, що визначені рамками теми практичного заняття (15–20 термінів).	4 бали Зміст: кросворд повністю відповідає заявленій темі. Усі слова є ключовими поняттями, іменами або термінами з навчального матеріалу. Складність: рівень складності є оптимальним: завдання не надто легкі, але й не занадто складні. Загальна	4

			кількість слів відповідає обсягу матеріалу. Оформлення та грамотність: кросворд має охайний, чіткий вигляд. Слова та визначення написані без орфографічних помилок. Сітка кросворду складена правильно, без "порожніх" клітинок. Вимоги до визначень: визначення є точними, лаконічними та не містять підказок або зайвої інформації. Вони сформульовані таким чином, щоб спонукати до роздумів, а не просто до відтворення тексту. 3 бали Зміст: кросворд відповідає темі, але деякі слова можуть бути менш значущими або не зовсім точно відображати ключові поняття. Складність: рівень складності може бути дещо заниженим або завищеним. Оформлення та грамотність: в оформленні можуть бути незначні неточності (наприклад, нерівна сітка), а в словах або визначеннях — 1-2 орфографічні помилки. Вимоги до визначень: визначення переважно точні, але деякі можуть бути занадто простими або, навпаки, занадто заплутаними. 2 бали Зміст: кросворд містить багато слів, які не є ключовими для теми, або містить терміни з інших розділів. Складність: рівень складності не відповідає заявленим вимогам. Можливі значні невідповідності у кількості слів. Оформлення та грамотність: в оформленні є помітні недоліки. Присутня значна кількість	
--	--	--	---	--

			орфографічних помилок (3-5) у словах та визначеннях. Вимоги до визначень: визначення є неточними, що ускладнює їх розгадування. 1 бал Зміст: кросворд не відповідає темі взагалі. Слова випадкові, а їх зв'язок з навчальним матеріалом відсутній. Оформлення та грамотність: кросворд виконаний недбало, має багато помилок. Завдання складені неправильно. Відсутність відповідності: визначення неточні, нелогічні, не дають жодного уявлення про загадане слово.	
Модульний контроль 2	Тестування		За кожну правильну відповідь магістр отримує 1 бал	10
Усього поточний контроль				60
Підсумковий контроль				
Екзамен	Теоретичне завдання	За навчальним матеріалом усіх змістових модулів. Перелік питань до підготовки розміщено в СЕЗН ЗНУ Moodle, секція «Підсумковий контроль». https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=713	За кожну правильну відповідь магістр отримує 1 бал.	20
	Практичне завдання	Представити портфоліо з коротким аналітичним есе. Тема та умови розміщено в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=713	За навчальним матеріалом усіх змістових модулів. Перелік питань до підготовки розміщено в СЕЗН ЗНУ Moodle, секція «Підсумковий контроль» https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=713	20
Усього підсумковий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

1. Видра О. Г. Вікова та педагогічна психологія : навчальний посібник для ВНЗ. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 111 с.
2. Гетьман Т. О., Кричківська Т. Д. Проблеми вікової психології: хрестоматія. Київ : Сварог, 2019. 469 с.
3. Кутіщенко В. П. Вікова і педагогічна психологія: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 128 с.
4. Кацавець Р. С. Вікова психологія : навч. посіб. Київ : Алерта, 2019. 112 с.
5. Максименко С. Д. Психологічні особливості криз підлітка. Практична психологія. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 200 с.
6. Педагогічна психологія. навч. посіб. /О. П. Сергєєнкова, О. А. Столярчук, О. П. Коханова та ін. – Київ : ЦНЛ, 2019. – 168 с.
7. Поліщук В. М. Вікова і педагогічна психологія : навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2017. 352 с.
8. Психологія особистості: навч. посіб. /Петухова І. О., Калениченко Р. А., Льовкіна О. Г. та ін. Ірпінь: Вид-во ун-ту держ. фіскальної служби України, 2021. 338 с.
9. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія : навч. посіб. 5-те видання, перероблене, доповнене. Київ : Академія, 2021. 376 с.
10. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Вікова психологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 376 с.
11. Тертична Н. А. Вікова психологія. Київ : Книга Плюс, 2018. 352 с.
12. Токарева Н. М., Шамне А. В. Вікова та педагогічна психологія : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ, 2017. 548 с.

Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека ЗНУ каталог. URL : <http://ebooks.znu.edu.ua/ufd/index.php>
2. Бібліотека українських підручників. URL : <https://pidruchniki.com/psihologiya/>
3. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського. URL : <http://dnpb.gov.ua/ua/>
4. Наукові видання Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, підготовлені за результатами фундаментальних досліджень (доступні для завантаження в форматі PDF) . URL : <http://inpsy.naps.gov.ua/info/273/>

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування усіх занять є обов'язковим. Відпрацювання пропущеного заняття здійснюється за допомогою виконання завдань, які подано у навчальному посібнику до курсу (автор Іванова Л.С.). Студент може вибрати найбільш відповідний для нього рівень завдання (репродуктивний рівень оцінюється максимально в 3 бали, продуктивний максимально в 4 бали і творчий оцінюється максимально в 5 балів).

Політика академічної доброчесності

Які заходи перевірки на плагіат будуть вжиті викладачем? Які санкції будуть застосовані до студентів, що вдалися до списування, плагіату чи інших проявів недоброчесної поведінки?

Виконані завдання з елементами плагіату не зараховуються, обговорюються на практичних заняттях. Приклади оформлення цитувань, посилань на авторів тощо також обговорюються на практичних заняттях і надсилаються студентам на електронну пошту.

Комунікація

У який спосіб здійснюватиметься комунікація викладача зі студентами (електронна пошта, Moodle, інші засоби комунікації)? У який термін викладач відповідатиме на письмові запити студентів? Чи існують формальні вимоги до оформлення таких запитів? Якщо так, то які?

Комунікація студентів з викладачем може здійснюватися в різні, прийняті для обох сторін, способи (електронна пошта, Moodle, Zoom, Telegram). Термін відповідей викладача не регламентується. Певних вимог до оформлення запитів студентів не визначено.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 р. доступний за адресою: <https://tinyurl.com/yckze4jd>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса:

Гаряча лінія: Тел.

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:
<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>